

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 8 februari 1930 kl. 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1930/1931 av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

(1:a avd.)

A. Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1930 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t i avseende å tredje huvudtiteln, innefattande anslagen till utrikesdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden nämnda dag) att

Departementet.
[1*.]

dels bestämma antalet befattningshavare å ordinarie stat för utrikesdepartementet på följande sätt:

Befattningshavare å ordinarie stat för utrikesdepartementet.**A. Diplomatsk eller konsulär personal.**

	Lönegrad.
1 sändebud såsom kabinettssekreterare.....	A 3
4 utrikesråd såsom avdelningschefer	A 2
7 byråchefer	B 30
7 förste sekreterare	B 26
6 andre sekreterare.....	B 21
3 förste kanslister eller kanslister.....	B 16
	} eller B 12.

B. Övrig personal.

	Lönegrad.
1 kamrerare	B 26
1 förste arkivarie.....	B 24

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

1 andre arkivarie.....	B 21
6 kansliskrivare	B 11
8 kanslibiträden	B 7
1 förste expeditionsvakt	B 7
9 expeditionsvakter	B 5;

dels ock i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppföra ordinarie förslagsanslaget till departementet med oförändrat belopp av 511,300 kronor.

Departementschefen, som ansett önskvärt, att de å utrikesdepartementets ordinarie stat uppförda fyra avdelningscheferna (lönegraden A 2) erhöle någon beteckning, som tydligare än benämningen avdelningschef angåve deras ställning inom förvaltningen, har föreslagit, att ifrågavarande befattningshavare i staten uppfördes under benämningen utrikesråd.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må

a) bestämma antalet befattningshavare å ordinarie stat för utrikesdepartementet på följande sätt:

Befattningshavare å ordinarie stat för utrikesdepartementet.

A. Diplomatisk eller konsulär personal.

	Lönegrad.
1 sändebud såsom kabinettssekreterare.....	A 3
4 utrikesråd såsom avdelningschefer.....	A 2
7 byråchefer.....	B 30
7 förste sekreterare.....	B 26
6 andre sekreterare.....	B 21
3 förste kanslister eller kanslister.....	B 16
	eller B 12.

B. Övrig personal.

	Lönegrad.
1 kamrerare.....	B 26
1 förste arkivarie.....	B 24
1 andre arkivarie.....	B 21
6 kansliskrivare.....	B 11
8 kanslibiträden.....	B 7
1 förste expeditionsvakt.....	B 7
9 expeditionsvakter.....	B 5.;

b) i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppföra ordinarie förslagsanslaget till departementet med oförändrat belopp av 511,300 kronor.

B. Sveriges representation i utlandet.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att
dels bestämma antalet befattningshavare å ordinarie stat för beskickningar
och konsulat på nedanstående sätt:

*Beskick-
ningar och
konsulat.*
[2.]

Befattningshavare å ordinarie stat för beskickningar och konsulat.

	Lönegrad.
11 sändebud	A 3
8 sändebud	A 2
7 generalkonsuler	A 2
6 legationsråd	B 30
8 konsuler	B 30
4 förste legationssekreterare	B 26
9 vicekonsuler	B 26
3 andre legationssekreterare	B 21
3 andre vicekonsuler	B 21
17 förste kanslist eller kanslist	} eller B 16;

dels godkänna följande stat för beskickningar och konsulat, att tillämpas från
och med den 1 juli 1930:

Stat för avlöning utom ortstillägg.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 852,000
Exspektansarvoden, förslagsanslag	» 75,000
	Summa kronor 927,000;

dels godkänna följande stat för ortstillägg, att tillämpas från och med den
1 juli 1930:

Stat för ortstillägg.*Belgien, Luxemburg.*

Bryssel:

Sändebud .....

	kronor 5,000
--	--------------

Danmark och Island.

Köpenhamn:

Sändebud	» 10,800
Förste legationssekreterare	» 2,000
Vicekonsul	» 2,000
Kanslist	» —

Reykjavik:

Konsul	» 8,800
--------------	---------

Estland.

Reval:

Konsul	kronor	6,600
--------------	--------	-------

Finland.

Helsingfors:

Sändebud	»	10,800
Förste legationssekreterare	»	2,000
Vicekonsul (alternativt med placering i Ryssland)	»	2,000

Frankrike.

Paris:

Sändebud	»	30,600
Legationsråd	»	6,100
Kanslist	»	1,900

Rouen:

Konsul	»	5,100
--------------	---	-------

Italien.

Rom:

Sändebud	»	5,800
----------------	---	-------

Nederländerna.

Haag:

Sändebud	»	17,400
Legationssekreterare	»	3,800

Rotterdam:

Vicekonsul	»	3,800
------------------	---	-------

Norge.

Oslo:

Sändebud	»	10,800
Förste legationssekreterare	»	2,000

Ryssland, Persien.

Moskva:

Sändebud	»	30,600
Legationsråd	»	6,600
Kanslist	»	2,000

Leningrad:

Konsul	»	8,100
--------------	---	-------

Schweiz.

Bern:

Sändebud	»	7,800
----------------	---	-------

Spanien, Portugal.

Madrid:

Sändebud	kronor	9,000
Kanslist	»	1,900

Storbritannien och Norra Irland samt Irländska fristaten.

London:

Sändebud	»	45,000
Legationsråd	»	6,600
Legationssekreterare (alternativt med placering vid beskickningen i Paris)	»	4,800
Kanslist	»	2,000
Generalkonsul	»	14,400
Vicekonsul	»	3,800
Andre vicekonsul.....	»	3,800
Kanslist	»	2,000

Dublin:

Konsul	»	10,000
--------------	---	--------

Turkiet, Bulgarien.

Konstantinopel:

Sändebud	»	9,000
----------------	---	-------

Tyska riket.

Berlin:

Sändebud	»	23,400
Legationsråd	»	5,100
Legationssekreterare (alternativt med placering vid beskickningen i Bern)	»	3,800
Kanslist	»	1,800

Hamburg:

Generalkonsul	»	7,400
Vicekonsul	»	3,300

Lübeck:

Konsul	»	4,100
--------------	---	-------

Österrike, Ungern, Jugoslavien.

Wien:

Sändebud	»	8,800
----------------	---	-------

Amerikas Förenta Stater.

Washington:

Sändebud	»	35,000
Legationsråd	»	7,600
Kanslist	»	4,500

New York:

Generalkonsul	»	18,400
---------------------	---	--------

Vicekonsul	kronor	6,800
Andre vicekonsul	»	5,000
Kanslist	»	4,500
<i>Chicago:</i>		
Konsul	»	12,100
Kanslist	»	4,500
<i>San Francisco:</i>		
Konsul	»	12,100
Kanslist	»	4,500
<i>Minneapolis:</i>		
Vicekonsul	»	6,800
<i>Omaha:</i>		
Vicekonsul	»	6,800
<i>Mexico, Cuba.</i>		
<i>Mexico:</i>		
Sändebud	»	22,400
Kanslist	»	4,500 ¹
<i>Argentina, Chile, Paraguay, Uruguay.</i>		
<i>Buenos Aires:</i>		
Sändebud	»	36,000
Kanslist	»	4,500 ¹
<i>Valparaiso:</i>		
Vicekonsul	»	6,800
<i>Brasilien.</i>		
<i>Rio de Janeiro:</i>		
Sändebud	»	30,000
Kanslist	»	4,500 ¹
<i>Japan, Kina.</i>		
<i>Tokio:</i>		
Sändebud	»	30,000
Legationssekreterare	»	6,600
Kanslist	»	4,500 ¹
<i>Peking:</i>		
Legationsråd	»	12,000
<i>Shanghai:</i>		
Generalkonsul	»	19,400
Vicekonsul	»	6,600
<i>Australien.</i>		
<i>Sydney:</i>		
Generalkonsul	»	14,400
Kanslist	»	4,500

¹ Ytterligare 1,000 kronor om kanslisten äger tillräcklig kännedom i landets språk.

Canada.

Montreal:

Generalkonsul	kronor 16,400
Kanslist	» 4,500

Sydafrika.

Kapstaden:

Generalkonsul	» 11,400
---------------------	----------

Summa ortstillägg kronor 736,000

Tillägg till ortstillägg åt vissa kanslister..... kronor 4,000

Summa kronor 740,000.

Anm. 1. Sändebuden i Berlin, Bern, Bryssel, Helsingfors, Konstantinopel, Köpenhamn, London, Madrid, Oslo, Paris, Rom, Washington och Wien samt generalkonsuln i Hamburg åtnjuta fri bostad.

Till nu nämnda tjänstemän utgår ersättning för uppvärmning och belysning av vederbörande beskicknings- resp. konsulathus med följande belopp, nämligen

till sändebudet i Berlin	4,000 kronor
» » » Bern	1,500 »
» » » Bryssel	1,500 »
» » » Helsingfors	4,000 »
» » » Konstantinopel	2,000 »
» » » Köpenhamn	1,500 »
» » » London	3,000 »
» » » Madrid	2,000 »
» » » Oslo	2,400 »
» » » Paris	4,000 »
» » » Rom	1,200 »
» » » Washington	3,000 »
» » » Wien	3,000 »
» generalkonsuln i Hamburg	1,600 »

varjämte 5,000 kronor för enahanda ändamål avses för statens fastighet i Leningrad.

Anm. 2. Ortstillägg för beskickningschef, som icke åtnjuter fri bostad, samt för generalkonsuln i Shanghai avser även kostnaden för kanslilokal;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget beskickningar och konsulat, nu 1,625,300 kronor, med 35,700 kronor till 1,661,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 2—17 av åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förslag innebär till en början upprättande av lönat konsulat på Island. Departementschefen har inledningsvis erinrat om att denna fråga till följd av väckta motioner varit föremål för nästföregående års riksdags behandling, men att riksdagen, som visserligen funnit frågan vara förtjänt av beaktande, icke ansett sig för det dåvarande kunna bifalla motionerna. Emel-

Kungl.
Maj:t.

lertid förutsatte riksdagen, att Kungl. Maj:t skulle ägna förslaget särskild uppmärksamhet och till innevarande års riksdag framlägga förslag i ärendet, därest den fortsatta utredningen därtill gäve anledning. Med förmälan att inom utrikesdepartementet verkstälts en undersökning i frågan har departementschefen vidare anfört följande.

»Av den föreliggande utredningen framgår, att Sveriges handelsförbindelser med Island under senare år undergått en glädjande utveckling, samt att det svenska sillfisket utanför Island och den svenska sillimporten från Island äro av betydande omfattning. Av utredningen framgår vidare, att de svenska fiskare, som idka sillfiske utanför Island, och de svenska importörer, som därifrån importera sill, numera på grund av vissa isländska lagstiftningsåtgärder hava att driva sin näring under svårare och mer komplicerade förhållanden än tidigare, samt att särskilt till följd av sistberörda omständigheter ett verkligt behov av en lönad konsulär representation på Island gör sig gällande.

Under sådana förhållanden samt med hänsyn till angelägenheten av fiskerinäringens befrämjande och till sillimportens betydelse för vår folkhushållning finner jag mig böra tillstyrka, att förslag nu framläggas om upprättande från och med nästkommande budgetårs ingång av en lönad konsulär representation i Reykjavik.

En sådan åtgärd synes mig även motiverad av de allt livligare kulturella förbindelser, som etablerats mellan Sverige och Island, och av den ställning sistnämnda land numera intager i den nordiska kulturgemenskapen. Den av mig förordade tidpunkten för upprättandet av en lönad konsulär representation på Island torde även såtillvida vara särskilt lämplig, som den skulle sammanfalla med det isländska alltingets 1,000-årsjubileum, för vars högtidlighållande omfattande förberedelser nu vidtagas under livlig anslutning från befolkningens sida.

En lönad svensk konsulär representant på Island bör lämpligen erhålla konsuls tjänsteställning. Till jämförelse må nämnas, att Danmark å Island representeras av en minister, att Norge och Tyskland där företrädas av lönade generalkonsuler, samt att Frankrike representeras av en lönad konsul i Reykjavik.

Lön för konsul (lönegraden B 30, 32:a löneklassen) utgör 11,460 kronor. Ortstillägg synes skäligen böra utgå med 8,800 kronor för år räknat. Till jämförelse må beaktas, att levnadskostnaderna i Reykjavik enligt inhämtade upplysningar äro avsevärt högre än i Reval, där ortstillägg för konsuln utgår med 6,600 kronor för år, varjämte vid ortstilläggets bestämmande hänsyn måste tagas till att konsuln i Reykjavik under sillfiskeperioden på sommaren torde böra uppehålla sig inemot två månader i Siglufjord, en ort på Islands nordkust, som utgör centrum för sillfisket och där sillhandelsmonopolets verkställande myndigheter under denna tid skall hava sin verksamhet. Vad övriga kostnader beträffar torde böra beräknas för kontorskostnader 2,500 kronor för år och för skrivbiträde likaledes 2,500 kronor för år, för vilka ändamål vederbörande anslag komma att föreslås höjda med angivna belopp. För bestridande av återstående utgifter behöva anslagsökningar icke ifrågasättas.»

Kungl. Maj:ts förslag innebär vidare upprättande av lönat *konsulat i Dublin*. Med omnämmande att sändebudet i London och generalkonsuln därstädes inkommit med framställningar i ärendet, varöver yttranden inhämtats dels från kommerskollegium dels ock, genom kollegii försorg, från vissa näringsorganisationer, har departementschefen anfört följande.

»Med hänsyn till vad den sålunda förebragta utredningen givit vid handen i fråga om den omfattning och betydelse, våra förbindelser med Irland numera uppnått, och om möjligheterna för dessa förbindelsers fortsatta utveckling torde fullt tillräckliga skäl få anses föreligga för att den anordning, som avsett att provisoriskt tillgodose behovet av konsulär representation i Dublin, ersättes av en permanent ordning genom upprättande på ordinarie stat av en lönad konsulsbefattning i Dublin från och med nästkommande budgetår. Då den vid generalkonsulatet i London anställde andre vicekonsulns placering till tjänstgöring i Dublin medfört avsevärda olägenheter för arbetsförhållandena vid generalkonsulatet och nödvändiggjort att till minskande av dessa olägenheter en extra attaché placerats till tjänstgöring därstädes, skulle genom upprättandet av en lönad konsulsbefattning i Dublin även den fördelen vinnas, att ifrågavarande andre vicekonsulsbefattning åter komme generalkonsulatet i London till godo samt att arvode för en extra attaché vid generalkonsulatet ej vidare behöfde utgå.

Kostnaderna för en konsulsbefattning i Dublin torde böra beräknas på följande sätt: Lön för konsul (lönegraden B 30, 32:a löneklassen): 11,460 kronor. Ortstillägg: 10,000 kronor. Skrivbiträdesersättning: 4,800 kronor. Ersättning för expenser: 2,500 kronor. Kontorskostnadsersättning: 2,500 kronor. Ersättning för vaktmästarbiträde: 1,500 kronor. Härvid är emellertid att märka, att skrivbiträdesersättning och ersättning för expenser redan nu utgår till konsulatet i Dublin med nyss angivna belopp av 4,800 resp. 2,500 kronor; de merkostnader, som enligt här gjorda beräkningar skulle föranledas av den ifrågavarande ordinarie konsulsbefattningens upprättande, skulle alltså uppgå till sammanlagt 25,460 kronor. För erhållande av medel till den beräknade kontorskostnadsersättningen, 2,500 kronor, är motsvarande ökning av vederbörande anslag erforderlig; för den beräknade ersättningen till vaktmästarbiträde torde däremot anslagsökning ej påkallas. Såsom jag vid anmälan av frågan om medelsbehovet för handelsattachéer senare skall visa, har emellertid förutsatts, att vid bifall till förslaget om upprättande av en lönad konsulsbefattning i Dublin en nedsättning med 5,000 kronor skulle göras i vederbörande anslag till handelsattachéer, varifrån för närvarande, såsom tidigare omnämnts, ett arvode av 6,500 kronor för år utgår till t. f. konsul i Dublin; den budgetära merkostnaden för ett lönat konsulat i Dublin skulle sålunda inskränkas till 18,960 kronor. Enligt vad ovan framhållits, skulle upprättandet av ett dylikt konsulat även såtillvida möjliggöra en besparing, som arvode för en extra attaché vid generalkonsulatet i London därefter ej vidare skulle behöva utgå.»

Genomförandet av de förslag, departementschefen sålunda förordat, skulle innebära en merbelastning av nu ifrågavarande anslagstitel med 41,720 kronor. Vid bifall till det förslag om inköp av beskickningshus i Bern, som under punkt 22 av statsrådsprotokollet framlagts, skulle emellertid det till sändebudet i Bern utgående ortstillägg, nu 13,800 kronor, minskas med 6,000 kronor. För bidrag till beskickningsfastighetens uppvärmning och belysning syntes skäligen böra beräknas ett belopp av 1,500 kronor för år, vilket belopp dock ej vore av beskaffenhet att böra belasta det nu ifrågavarande anslaget. Detta anslag skulle sålunda, därest ifrågavarande förslag godkändes, komma att ökas med 35,720 kronor, d. v. s. från 1,625,300 kronor till 1,661,020 kronor eller i avrundat tal 1,661,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i fråga om upprättandet av lönade konsulat i Reykjavik och i Dublin.

Under punkt 23:o) här nedan tillstyrker utskottet jämväl Kungl. Maj:ts framställning om anslag för inköp av beskickningshus i Bern. Den i samband med detta förvärv stående sänkningen av ortstillägget för sändebudet därstädes med 6,000 kronor föranleder icke någon erinran från utskottets sida, liksom ej heller det till 1,500 kronor föreslagna bidraget till beskickningshusets uppvärmning m. m. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bestämma antalet befattningshavare å ordinarie stat för beskickningar och konsulat på nedanstående sätt:

Befattningshavare å ordinarie stat för beskickningar och konsulat.

	Lönegrad.
11 sändebud.....	A 3
8 sändebud.....	A 2
7 generalkonsuler.....	A 2
6 legationsråd.....	B 30
8 konsuler.....	B 30
4 förste legationssekreterare.....	B 26
9 vicekonsuler.....	B 26
3 andre legationssekreterare.....	B 21
3 andre vicekonsuler.....	B 21
17 förste kanslistar eller kanslistar.....	B 16
	} eller B 12.;

b) godkänna följande stat för beskickningar och konsulat, att tillämpas från och med den 1 juli 1930:

Stat för avlöning utom ortstillägg.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag kronor 852,000
Exspektansarvoden, förslagsanslag ..... » 75,000

Summa kronor 927,000.;

c) godkänna följande stat för ortstillägg, att tillämpas från och med den 1 juli 1930:

Stat för ortstillägg.

Belgien, Luxemburg.

Bryssel:

Sändebud..... kronor 5,000

Danmark och Island.

Köpenhamn:

Sändebud..... » 10,800

Förste legationssekreterare ..... » 2,000

Vicekonsul.....	kronor	2,000
Kanslist.....	»	—
Reykjavik:		
Konsul.....	»	8,800
<i>Estland.</i>		
Reval:		
Konsul.....	»	6,600
<i>Finland.</i>		
Helsingfors:		
Sändebud.....	»	10,800
Förste legationssekreterare	»	2,000
Vicekonsul (alternativt med placering i Ryssland).....	»	2,000
<i>Frankrike.</i>		
Paris:		
Sändebud.....	»	30,600
Legationsråd.....	»	6,100
Kanslist.....	»	1,900
Rouen:		
Konsul.....	»	5,100
<i>Italien.</i>		
Rom:		
Sändebud.....	»	5,800
<i>Nederländerna.</i>		
Haag:		
Sändebud.....	»	17,400
Legationssekreterare	»	3,800
Rotterdam:		
Vicekonsul.....	»	3,800
<i>Norge.</i>		
Oslo:		
Sändebud.....	»	10,800
Förste legationssekreterare.....	»	2,000
<i>Ryssland, Persien.</i>		
Moskva:		
Sändebud.....	»	30,600
Legationsråd.....	»	6,600
Kanslist.....	»	2,000
Leningrad:		
Konsul.....	»	8,100

Schweiz.

Bern:

Sändebud..... kronor 7,800

Spanien, Portugal.

Madrid:

Sändebud..... » 9,000

Kanslist..... » 1,900

*Storbritannien och Norra Irland samt Irländska fri-
staten.*

London:

Sändebud..... » 45,000

Legationsråd..... » 6,600

Legationssekreterare (alternativt med place-
ring vid beskickningen i Paris) ..... » 4,800

Kanslist..... » 2,000

Generalkonsul..... » 14,400

Vicekonsul..... » 3,800

Andre vicekonsul..... » 3,800

Kanslist..... » 2,000

Dublin:

Konsul..... » 10,000

Turkiet, Bulgarien.

Konstantinopel:

Sändebud..... » 9,000

Tyska riket.

Berlin:

Sändebud..... » 23,400

Legationsråd..... » 5,100

Legationssekreterare (alternativt med pla-
cering vid beskickningen i Bern). ..... » 3,800

Kanslist..... » 1,800

Hamburg:

Generalkonsul..... » 7,400

Vicekonsul..... » 3,300

Lübeck:

Konsul..... » 4,100

Österrike, Ungern, Jugoslavien.

Wien:

Sändebud..... » 8,800

Amerikas Förenta Stater.

Washington:

Sändebud..... » 35,000

Legationsråd.....	kronor	7,600
Kanslist.....	»	4,500
New York:		
Generalkonsul.....	»	18,400
Vicekonsul.....	»	6,800
Andre vicekonsul.....	»	5,000
Kanslist.....	»	4,500
Chicago:		
Konsul.....	»	12,100
Kanslist.....	»	4,500
San Francisco:		
Konsul.....	»	12,100
Kanslist.....	»	4,500
Minneapolis:		
Vicekonsul.....	»	6,800
Omaha:		
Vicekonsul.....	»	6,800
<i>Mexico, Cuba.</i>		
Mexico:		
Sändebud.....	»	22,400
Kanslist.....	»	4,500 ¹
<i>Argentina, Chile, Paraguay, Uruguay.</i>		
Buenos Aires:		
Sändebud.....	»	36,000
Kanslist.....	»	4,500 ¹
Valparaiso:		
Vicekonsul.....	»	6,800
<i>Brasilien.</i>		
Rio de Janeiro:		
Sändebud.....	»	30,000
Kanslist.....	»	4,500 ¹
<i>Japan, Kina.</i>		
Tokio:		
Sändebud.....	»	30,000
Legationssekreterare.....	»	6,600
Kanslist.....	»	4,500 ¹
Peking:		
Legationsråd.....	»	12,000
Shanghai:		
Generalkonsul.....	»	19,400
Vicekonsul.....	»	6,600

¹ Ytterligare 1,000 kronor om kanslisten äger tillräcklig kännedom i landets språk.

Australien.

Sydney:

Generalkonsul.	kronor 14,400
Kanslist.	» 4,500

Canada.

Montreal:

Generalkonsul.	» 16,400
Kanslist.	» 4,500

Sydafrika.

Kapstaden:

Generalkonsul.	» 11,400
------------------------	----------

Summa ortstillägg kronor 730,000

Tillägg till ortstillägg åt vissa kanslister. . . . . kronor 4,000

Summa kronor 734,000.

Anm. 1. Sändebuden i Berlin, Bern, Bryssel, Helsingfors, Konstantinopel, Köpenhamn, London, Madrid, Oslo, Paris, Rom, Washington och Wien samt generalkonsuln i Hamburg åtnjuta fri bostad.

Till nu nämnda tjänstemän utgår ersättning för uppvärmning och belysning av vederbörande beskicknings- resp. konsulathus med följande belopp, nämligen

till sändebudet i Berlin.	4,000 kronor
» » » Bern	1,500 »
» » » Bryssel.	1,500 »
» » » Helsingfors.	4,000 »
» » » Konstantinopel.	2,000 »
» » » Köpenhamn.	1,500 »
» » » London.	3,000 »
» » » Madrid.	2,000 »
» » » Oslo	2,400 »
» » » Paris.	4,000 »
» » » Rom.	1,200 »
» » » Washington.	3,000 »
» » » Wien.	3,000 »
» generalkonsuln i Hamburg.	1,600 »

varjämte 5,000 kronor för enahanda ändamål avses för statens fastighet i Leningrad.

Anm. 2. Ortstillägg för beskickningschef, som icke åtnjuter fri bostad, samt för generalkonsuln i Shanghai avser även kostnaden för kanslilokal;

d) höja det ordinarie förslagsanslaget beskickningar och konsulat, nu 1,625,300 kronor, med 35,700 kronor till 1,661,000 kronor.

3:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att dels bestämma antalet befattningshavare å extra stat i utrikesrepresentationen under budgetåret 1930/1931 på nedanstående sätt:

Arvoden och ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen.

Befattningshavare å extra stat i utrikesrepresentationen från och med den 1 juli 1930.

[3.]

	Lönegrad.
4 sändebud	A 2
2 generalkonsuler	A 2
3 förste legationssekreterare utan fast placering	B 26
3 förste kanslist eller kanslist	} B 16 eller B 12.

Från och med den 1 januari 1931 ytterligare

1 sändebud	A 2
1 legationsråd	B 30
1 förste kanslist eller kanslist	} B 16 eller B 12;

dels godkänna följande stat för ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen:

Stat för ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen för budgetåret 1930/1931.

Ortstillägg.

Personal med fast placering:

Lettland, Estland, Lithauen.

Riga:

Sändebud ..... kronor 12,000

Polen.

Warschau:

Sändebud ..... » 17,400

Kanslist ..... » 1,900

Tjeckoslovakien.

Prag:

Sändebud ..... » 9,000

Rumänien, Grekland.

Bukarest:

Sändebud	kronor 13,800
----------------	---------------

Peru, Bolivia, Ecuador, Colombia, Venezuela.

Lima:

Sändebud, från och med den 1 januari 1931	» 17,000
Kanslist, » » » » » » »	» 2,250 ¹

Bogotá:

Legationsråd, från och med den 1 januari 1931	» 9,200
---	---------

Brittiska Indien.

Calcutta:

Generalkonsul	» 19,400
Kanslist	» 4,500

Nederländska Indien.

Batavia:

Generalkonsul	» 19,400
Kanslist	» 4,500

Personal utan fast placering:

3 förste legationssekreterare	» 14,000.
-------------------------------------	-----------

Anm. Ortstilläggen för ifrågavarande sändebud, generalkonsuler och legationsråd avse även konstnaderna för kanslilokal;

dels ock till arvoden och ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 283,000 kronor. Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 17—32 i statsrådsprotokollet.

Från extra förslagsanslaget med ovanstående rubrik bestridas för närvarande avlöningarna för sändebuden i Athén och Bukarest, i Prag, i Reval, Riga och Kovno samt i Warschau, för generalkonsuler i Batavia och i Calcutta, för tre förste legationssekreterare utan fast placering samt för kanslister vid beskickningen i Warschau, vid generalkonsulatet i Batavia och vid generalkonsulatet i Calcutta.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att å extra stat skulle från och med den 1 januari 1931 uppföras en befattning i lönegraden A 2 såsom sändebud i Peru, Bolivia, Ecuador, Colombia och Venezuela med placering i Lima och med ett ortstillägg av 34,000 kronor, en befattning i lönegraden B 30 såsom legationsråd vid beskickningen i nyssnämnda länder med placering i Bogotá och med ett ortstillägg av 18,400 kronor samt en befattning i lönegraden B 16 såsom förste kanslist vid beskickningen i Lima med ett ortstillägg av 4,500 kronor, eller, därest kanslisten äger tillräcklig kännedom i verksamhetslandets språk, 5,500 kronor.

¹ Ytterligare 1,000 kronor för år räknat, om kanslisten äger tillräcklig kännedom i verksamhetslandets språk.

I likhet med de i ärendet tillkallade sakkunniga ävensom kommerskollegium och det övervägande flertalet av de näringsorganisationer, som yttrat sig över de sakkunnigas förslag, har departementschefen funnit önskvärt, att en förstärkning av vår diplomatiska representation i Sydamerika kommer till stånd, särskilt i de sydamerikanska republikerna, där Sverige för närvarande representeras endast av olönade konsulter, d. v. s. i Venezuela, Colombia, Ecuador, Peru och Bolivia. Då stora förutsättningar och möjligheter förefinnas för en framgångsrik utveckling av Sveriges ekonomiska och kommersiella förbindelser med dessa länder, skulle en svensk diplomatisk representation därstädes kunna befrämja en dylik utveckling och till gagn för näringslivet göra positiva insatser, som väl skulle motivera kostnaderna för en inom skäligena proportioner anordnad sådan representation.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle en utgiftsökning under förevarande anslagstitel uppkomma med ett belopp av 86,670 kronor för år räknat. För budgetåret 1930/1931 skulle ökningen uppgå till hälften av detta belopp, 43,335 kronor eller i avrundat tal 43,300 kronor.

De av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i fråga om Sveriges representation i Sydamerika har utskottet funnit sig böra tillstyrka.

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under denna punkt hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bestämma antalet befattningshavare å extra stat i utrikesrepresentationen under budgetåret 1930/1931 på nedanstående sätt:

Befattningshavare å extra stat i utrikesrepresentationen från och med den 1 juli 1930.

	Lönegrad.
4 sändebud.....	A 2
2 generalkonsulter.....	A 2
3 förste legationssekreterare utan fast placering..	B 26
3 förste kanslist eller kanslist	} B 16 } eller B 12.

Från och med den 1 januari 1931 ytterligare

1 sändebud.....	A 2
1 legationsråd.....	B 30
1 förste kanslist eller kanslist	} B 16 } eller B 12.;

b) godkänna följande stat för ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen:

Stat för ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen för budgetåret 1930/1931.

Ortstillägg.

Personal med fast placering:

Lettland, Estland, Lithauen.

Riga:

Sändebud..... kronor 12,000

Polen.

Warschau:

Sändebud..... » 17,400

Kanslist ..... » 1,900

Tjeckoslovakien.

Prag:

Sändebud..... » 9,000

Rumänien, Grekland.

Bukarest:

Sändebud..... » 13,800

Peru, Bolivia, Ecuador, Colombia, Venezuela.

Lima:

Sändebud, från och med den 1 januari 1931 » 17,000

Kanslist, » » » » » » » » » 2,250¹

Bogotá:

Legationsråd, från och med den 1 jan. 1931 » 9,200

Brittiska Indien.

Calcutta:

Generalkonsul..... » 19,400

Kanslist ..... » 4,500

Nederländska Indien.

Batavia:

Generalkonsul..... » 19,400

Kanslist ..... » 4,500

Personal utan fast placering:

3 förste legationssekreterare..... » 14,000.

Anm. Ortstilläggen för ifrågavarande sändebud, generalkonsuler och legationsråd avse även kostnaderna för kanslilokal;

c) till arvoden och ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 283,000 kronor.

¹ Ytterligare 1,000 kronor för år räknat, om kanslisten äger tillräcklig kännedom i verksamhetslandets språk.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till extra ortstillägg åt personal å ordinarie och å extra stat i utrikesrepresentationen för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 365,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 32—34 av åberopade statsrådsprotokollet.

Extra ortstillägg åt personal å ordinarie och å extra stat i utrikesrepresentationen.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 335,000 kronor.

[4.]

Departementschefen har till en början erinrat, att han i statsverkspropositionen till 1929 års riksdag framhållit, hurusom starka krav framförts på löneförbättring åt den underordnade personalen vid beskickningen i Washington och vid generalkonsulatet i New York samt åt vissa på andra platser i Förenta staterna anställda tjänstemän i konsuls eller vice-konsuls ställning. Oaktat ett belopp av 40,000 kronor skulle enligt verkställda beräkningar erfordras, fann han sig böra föreslå en ökning av anslaget med allenast 20,000 kronor, men framhöll samtidigt, att de förhöjningar av de till nämnda befattningshavare i Nordamerika utgående extra ortstillägg, som genom den föreslagna ökningen skulle möjliggöras, ingalunda kunde bliva betydande och för visso efter ytterligare erfarenhet måste underkastas en förnyad prövning. — Den av Kungl. Maj:t i enlighet härmed föreslagna höjningen av ifrågavarande anslag med 20,000 kronor blev av riksdagen godtagen.

Departementschefen har beträffande medelsbehovet för budgetåret 1930/1931 anfört följande:

»Den sålunda beviljade anslagsökningen har helt kommit de vid beskickningen i Washington samt vid generalkonsulatet i New York och vid övriga konsulat i Förenta Staterna anställda tjänstemännen i konsuls, vicekonsuls och kanslists ställning till godo. Av det belopp, 20,000 kronor, varmed anslaget ökats, hava sammanlagt 15,000 kronor anlitats till höjning av de till ifrågavarande tjänstemän tidigare utgående extra ortstillägg och återstoden tills vidare reserverats i syfte att senare under budgetåret disponeras till ytterligare höjningar av ortstilläggen för de av dessa tjänstemän, som därav kunna vara mest i behov.

Genom de höjningar av de till ovan angivna kategori hörande konsulära tjänstemännens extra ortstillägg, som tack vare den av nästföregående års riksdag medgivna anslagsökningen möjliggjorts, hava dessa tjänstemäns mest trängande löneökningsbehov kunnat tillgodoses. Såsom redan i statsverkspropositionen samma år framhölls, medgiver denna anslagsökning dock ej utdelandet av sådana ortstilläggsbelopp till nämnda tjänstemän, att dessa kunna tillförsäkras den ekonomiska ställning, som är önskvärd. En viss ytterligare löneförhöjning för nu ifrågavarande grupp av befattningshavare framstår alljämt såsom i hög grad påkallad.

Det synes mig emellertid särdeles angeläget, att möjlighet beredes till löneförbättring ej blott åt nu nämnda befattningshavare i Förenta Staterna utan även åt sändebudet i Washington och åt generalkonsuln i New York. De löneförmåner, som dessa nu uppbära, uppgå visserligen till efter svenska förhållanden höga belopp, men på grund av de exceptionellt dyra förhållanden, vari sistnämnda befattningshavare måste leva, hava dessa löneförmåner dock visat sig otillräckliga för bestridande av de nödiga levnadskostnaderna.

De utredningar och framställningar angående levnadskostnader och lönebe-

hov, vilka utarbetats för att tjäna till ledning vid fördelningen av de till extra ortstillägg anslagna medlen, hava vidare bestyrkt, att även åtskilliga befattningshavare i Europa hava stora svårigheter att draga sig fram med nu utgående löneförmåner. Med nuvarande anslagsbelopp föreligger dock icke någon möjlighet att verkställa de jämkningar i de extra ortstilläggen, som skulle erfordras för en förbättring av dessa befattningshavares ställning. I vissa länder hava levnadskostnaderna allttjämt undergått en fortlöpande stegring och torde en stabilisering av prisnivån ännu ej hava uppnåtts. I andra länder har levnadskostnadsindex visserligen nedgått till en lägre nivå än tidigare, men i genomsnitt äro de ortstextal, som beräknats med utgångspunkt från levnadskostnadsnivån i Stockholm, avsevärt högre nu än de voro då levnadskostnadsindex i Sverige nådde den siffra, varvid den sedermera med endast obetydliga variationer kunnat bestå. Det torde under sådana förhållanden vara ofrånkomligt, att det nu förevarande anslaget måste undergå en motsvarande höjning för att kunna i samma mån som tidigare fylla de behov, för vilka det avsetts.

För möjliggörande av de löneförbättringar åt vissa befattningshavare inom utrikesrepresentationen, som äro mest trängande, torde en anslagsökning av 30,000 kronor nu vara erforderlig.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har i samband med behandlingen av förevarande anslag ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke valutaförhållandena numera kunna anses vara så stabiliserade, att tiden är inne för att vidtaga åtgärder till vinnande av en mera definitiv reglering av ortstilläggen.

Beträffande anslagsbeloppet för budgetåret 1930/1931 har utskottet icke velat motsätta sig en ökning av det nuvarande anslaget, men har icke funnit anledning föreslå, att denna bestämmes till högre belopp än 15,000 kronor, varigenom anslaget skulle komma att utgå med 350,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *extra ortstillägg* åt personal å ordinarie och å extra stat i utrikesrepresentationen för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 350,000 kronor.

Skrivbiträden vid beskickningar och konsulat.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att höja ordinarie anslaget till skrivbiträden vid beskickningar och konsulat, nu 385,000 kronor, med 5,000 kronor till 390,000 kronor.

[5.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 34 av åberopade statsrådsprotokollet.

Anslagshöjningen är förorsakad av den ökning av medelsbehovet för skrivbiträden, som föranledes av de av Kungl. Maj:t väckta förslagen om upprättande av nya konsulat i Reykjavik och i Dublin samt av en ny beskickning i Sydamerika.

Utskottet, som under punkterna 2 och 3 här ovan tillstyrkt sistberörda förslag och icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts nu förevarande framställning, får hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie anslaget till skrivbiträden vid beskickningar och konsulat, nu 385,000 kronor, med 5,000 kronor till 390,000 kronor.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att höja ordinarie anslaget till kontorskostnader åt lönade konsuler, nu 98,000 kronor, med 5,000 kronor till 103,000 kronor.

*Kontors-
kostnads-
ersättningar
åt lönade
konsuler.*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 35 av åberopade statsrådsprotokollet.

[6.]

Med hänsyn till Kungl. Maj:ts förslag om upprättande av nya konsulat i Reykjavik och i Dublin har en höjning av ifrågavarande anslag med 5,000 kronor ansetts erforderlig.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 2 här ovan anfört, får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie anslaget till kontorskostnadsersättningar åt lönade konsuler, nu 98,000 kronor, med 5,000 kronor till 103,000 kronor.

7:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) hemställer utskottet,

*Personlig
gottgörelse
för mistade
konsulat-
avgifter.*

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *personlig gottgörelse för mistade konsulatavgifter* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

[7.]

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till attachéer för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 44,000 kronor.

*Förstärk-
ning av re-
servations-
anslaget till
attachéer.*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 35 och 36 av åberopade statsrådsprotokollet.

[8.]

För bestridande av arvoden och ortstillägg till attachéer är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört dels ett ordinarie reservationsanslag av 56,000 kronor, dels ett extra förstärkningsanslag av 24,000 kronor.

Med hänsyn till att tidigare förefintlig reservation å det ordinarie anslaget till attachéer nu är helt förbrukad och till det medelsbehov, som under nästkommande budgetår kan förutses, har det synts departementschefen erforderligt, att förstärkningsanslaget ökas med 20,000 kronor till 44,000 kronor.

Utskottet får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till attachéer för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 44,000 kronor.

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till handelsattachéer för budgetåret 1930/1931 bevilja ett extra anslag av 60,000 kronor.

*Förstärk-
ning av re-
servations-
anslaget till
handels-
attachéer.*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 36 och 37 av åberopade statsrådsprotokollet.

[9.]

I riksstaten för budgetåret 1929/1930 är upptaget dels ett ordinarie reservationsanslag till handelsattachéer å 40,000 kronor, dels ett till förstärkning av detta anslag avsett extra anslag å 65,000 kronor.

Med hänsyn till medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål under nästkommande budgetår har det syntts departementschefen icke vara erforderligt att av riksdagen nu äska högre belopp än 60,000 kronor till förstärkning av det ordinarie anslaget.

Utskottet får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till handelsattachéer* för budgetåret 1930/1931 bevilja ett extra anslag av 60,000 kronor.

Avlönande av en socialattaché. 10:o Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10) hemställer utskottet,

[10.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *avlönande av en socialattaché* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

C. Internationella byråer m. m.

Sveriges andel i kostnaderna under år 1930 för Nationernas förbund. 11:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att för gäldande av Sveriges andel i kostnaderna under år 1930 för Nationernas förbund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 352,700 kronor. Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 38—42.

[11.]

Beträffande fördelningen av kostnaderna för Nationernas förbunds verksamhet har förbundsförsamlingen år 1928 beslutat, att de under föregående år gällande provisoriska grunderna skola tillämpas under åren 1929—1932, varefter en reviderad skala, som är under utarbetande, torde komma att införas. Enligt den provisoriska skalan beräknas antalet enheter till 986, varav 18 falla på Sveriges lott. Jämlikt denna beräkningsgrund och enligt officiellt meddelande från förbundets generalsekreterare den 2 november 1929 uppgår Sveriges bidrag till förbundet för år 1930 — efter avdrag för ett belopp av 7,551:60 guldfrancs, vilket skall återbäras till Sverige av överskottet för år 1928, samt för det belopp, vilket skall återbetalas till Sverige ur byggnadsfonden, 17,698:93 guldfrancs — till 489,743:85 guldfrancs. Sistnämnda belopp motsvarar efter en kurs av 72 öre per guldfranc 352,615 kronor, vilket belopp lämpligen syntes böra avrundas uppåt till 352,700 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts under denna punkt framlagda förslag, får hemställa,

att riksdagen må för gäldande av *Sveriges andel i kostnaderna under år 1930 för Nationernas förbund* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 352,700 kronor.

12:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 12) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för *Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegerade-församling* för budgetåret 1930/1931 bevilja ett extra anslag av 35,000 kronor.

Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegerade-församling.

[12.]

13:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för *Sveriges deltagande i internationella konferenser* för budgetåret 1930/1931 bevilja ett extra anslag av 30,000 kronor.

Sveriges deltagande i internationella konferenser.

[13.]

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att till bestridande av *Sveriges andel i kostnaderna för permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor.

Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag.

[14.]

Utredning i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 43.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 4,200 kronor. Anslaget har nu ansetts kunna för budgetåret 1930/1931 ned sättas med 200 kronor till 4,000 kronor.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må till bestridande av *Sveriges andel i kostnaderna för permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor.

15:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning i fråga om bidrag till bestridande av kostnaderna för riksdagens interparlamentariska grupp har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat härigenom

Riksdagens interparlamentariska grupp.

[15.]

erinra.

Internationella fredsbyrån i Genève. 16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att till internationella fredsbyrån i Genève för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

[16.] Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 46 av statsrådsprotokollet.

Uti en inom första kammaren av herr *C. Lindhagen* väckt motion (nr 214) har bland annat hemställts, att riksdagen måtte höja anslaget till fredsbyrån till dess gamla belopp 2,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets yttrande.

Utskottet, som icke funnit anledning föreligga att föreslå högre anslag till fredsbyrån i Genève än som under de senaste åren beviljats av riksdagen och nu av Kungl. Maj:t äskats, får avstyrka den väckta motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å förenämnda motion (I: 214), i vad den avser anslag till *internationella fredsbyrån i Genève*, till nämnda byrå för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

Motioner rörande anslag till freds-rörelsen.

17:o) Uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *J. Nilsson* i Malmö (nr 72) och den andra inom andra kammaren av fru *O. Nordgren* m. fl. (nr 209) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1930/1931 anslå 100,000 kronor att av Kungl. Maj:t utdelas till sådana sammanslutningar, som dels i vårt land vilja sprida upplysning om fredsarbetets mål och medel och dels genom samarbete med motsvarande organisationer i utlandet vilja främja de internationella fredssträvandena.

I en inom första kammaren av herrarna *J. Bergman* och *E. B. Andersson* väckt motion (nr 40) har vidare hemställts, att riksdagen måtte även för budgetåret 1930/1931, i likhet med vad som skedde för nu löpande budgetår, till saklig och objektiv upplysningsverksamhet i fredsfrågan anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor att fördelas av Kungl. Maj:t bland sådana inom freds-rörelsen verksamma sammanslutningar, som prövas vara förtjänta av understöd med statsmedel.

Slutligen har uti den under punkt 16 här ovan omnämnda av herr *C. Lindhagen* väckta motion (I: 214) beträffande nu förevarande fråga hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett anslag av 100,000 kronor, motsvarande en femtedel av skytteanslaget, med den fördelning mellan olika organisationer, som statsutskottet för denna gång må äga att föreslå.

Motionerna I: 72 och II: 209.

Till stöd för motionerna I: 72 och II: 209 har anförts följande:

»De folkliga freds-rörelserna togo sin början för något mer än 100 år sedan efter napoleonkrigens slut. De växte med den allmänna folkbildningens höjande

så småningom fram till internationell räckvidd och betydelse, och det beslöts på en universell kongress i Rom 1891 att grunda en gemensam fredsbyrå, vilken kom till stånd följande år i Bern.

Den bärande principen hos denna internationella folkliga freds rörelse var att även i de mellanfolkliga förhållandena ersätta makt med rätt, m. a. o. att i skiljedom söka en ersättning för kriget såsom medel att lösa mellanfolkliga tvister. Det torde icke kunna förnekas, att denna rörelse, som förstod att göra sin röst hörd i press och parlament, kraftigt bidrog till det första steg, som regeringarna gemensamt togo i syfte att söka förverkliga den ovan nämnda principen, nämligen sammankallandet av fredskonferenserna i Haag 1899 och 1907 samt upprättandet av den internationella skiljedomstolen i Haag.

Under och efter världskriget skärptes de folkliga kraven i ovan nämnda hänseende. Samtidigt reste sig en ökad fordran på nedrustning, kapprustningarnas upphörande och en omläggning av den mellanfolkliga politiken i syfte att tjäna en samarbetande och uppbyggande verksamhet.

Dessa allt starkare folkliga krav togo sig med naturnödvändighet uttryck i skapandet av nya fredsorganisationer inom olika länder och befolkningsgrupper. I Nationernas förbunds handbok över internationella organisationer upptagas 16 egentliga fredsorganisationer (14 »pacifistiska» och 2 »Nationernas förbundsöreningarnas»). Av dem ha icke mindre än 13 bildats under eller efter kriget. Härtill kommer ett mycket stort antal nationella sammanslutningar av motsvarande art, där ökningen under och efter kriget synes vara än mera framträdande i fråga om både organisationernas och medlemmarnas antal. En statistisk undersökning giver vid handen, att medlemsantalet enbart i Sverige, Norge, Danmark, Finland, England, Frankrike, Tyskland och Österrike för närvarande uppgår till i runt tal 1,000,000 organiserade medlemmar. Härtill kommer den allt starkare fredsbetoning, som efter kriget tydligt förmärkts inom de övriga stora folkrörelserna, kyrkorna och de religiösa rörelserna, nykterhetsrörelsen, arbetarrörelsen, den kooperativa rörelsen, världsspråkrörelsen samt på uppfostrans område.

Det torde vara på grundvalen av kraften hos denna — utöver staternas gränser och oberoende av ras, religion, nationalitet och klass gående — freds rörelse, som framgången av Nationernas förbunds arbete för världsfredens tryggande ytterst beror. Förbunds församlingen och andra förbundets organ hava upprepade gånger understrukt detta av varje erfaren statsman insedda faktum, att folkens vilja numera är den i sista hand avgörande politiska faktorn. Härav följer plikten för folkens ledare att med kraft främja sagda folkviljas uppfost- ran och dess stärkande i fredsvänlig riktning. Härur framträder kravet på en fördomsfri och saklig upplysning om de faktorer, som inverka på frågan om krig och fred.

Statsmakterna i flera länder inse denna förpliktelse. Den framträder än starkare i betraktande av det förhållandet, att intet folk numera — tack vare världskommunikationernas utveckling — kan anses vara isolerat. Ett folks tankar och handlingar inverka starkare och snabbare än någonsin förr på andra folks tänke- och handlingssätt och bidra därigenom kraftigare än förut att driva mänsklighetens utveckling framåt i den ena eller andra riktningen. Det är mot denna bakgrund man bör se ett enskilt folks inställning till och verksamhet för världsfredens tryggande genom positivt arbete.

I den uppbyggande freds rörelsens *universalitet* ligger dess styrka och tillika garantier för dess framgång. Sveriges traditioner förplikta vårt folk att med kraft fullfölja sitt arbete på förverkligandet av fredstanken i världen. Vi påminnas ofta därom, att andra folks uppmärksamhet och förväntningar äro starkt riktade på oss i dessa hänseenden.

Sveriges förhållande 1905, under världskriget, i Ålandsfrågan och icke minst

dess kloka, rätts- och fredshävdande uppträdande inom Nationernas förbund, har ovedersägligen starkt bidragit till att upprätta och stärka det anseende, som vårt land i sällsynt hög grad åtnjuter såsom en fredsfaktor av betydelse i världen. Ett av de svenska statsmakterna åt den folkliga freds rörelsens upplysningsverksamhet givet ekonomiskt stöd av den storlek, som denna rörelses inneboende värde och betydelse berättigar den till, skulle otvivelaktigt icke endast befästa Sveriges internationella anseende som fredsfrämjande nation utan även moraliskt stärka freds rörelsen inom andra nationer.

Därmed skulle vårt land i hög grad medverka till att göra fredsviljan i världen till en maktfaktor, som vore i stånd att utöva ett avgörande inflytande på det politiska arbetet och skapa förutsättningarna för en allmän nedrustning, i sin ordning ett av de nödvändigaste villkoren för åstadkommande av en varaktig fred.

För att de svenska statsmakterna skola kunna fylla sin internationella uppgift i dessa hänseenden är det därför ett vitalt intresse, att den svenska folkmeningen blir upplyst i hithörande frågor och får sin vilja inriktad på ett sunt fredsarbete. Redan långt före världskriget framförde de folkliga freds föreningarna i alla länder kravet på *skiljedom* — vilket ord också ingår i namnet på vår äldsta fredsförening. Vi ha under 1929 sett, huru långt förverkligandet av detta krav redan nått, och för dessa framsteg stå vi i tacksamhetsskuld till det folkliga fredsarbetet, i främsta rummet till det engelska.

Under och efter världskriget ha vi att lägga märke till tre huvudriktningar inom föreningarnas arbete: deras växande internationella läggning, deras alltmer på verkligheten inriktade arbete med inskränkande av den ensidigt propagerande verksamheten och slutligen de olika föreningarnas inom samma land närmande till varandra.

I alla dessa tre avseenden har den svenska freds rörelsen följt utvecklingen.

För dess internationella förbindelser redogöres i kap. II i bilagan.

Intresset för krigets orsaker är i starkt stigande och kravet på ekonomisk nedrustning är växande. Även frågor, som synas ligga oss mera avlägset, men som på grund av mänsklighetens samhörighet även för oss ha sin stora betydelse, såsom rasproblemet och opiumfrågan, ha alltmer blivit föremål för svenskt studium, ej minst därför att svenskar på dessa områden gjort och göra stora insatser, för att endast nämna ett par namn: Otto Nordenskiöld, Anna Wiksell och E. E. Ekstrand. Nationernas förbunds organisation och verksamhet erhålla mer och mer plats på läroanstalternas och studiecirkelnas arbetsprogram, och den svenska arbetarrörelsen är dessutom varmt intresserad för Fackföreningsinternationalens fredsfrämjande arbete. Några av föreningarna deltaga därjämte både ekonomiskt och genom insättande av personlig arbetskraft i det internationella försoningsarbetet i gränstrakter och i länder, där stridigheter råda. Se kap. I i bilagan.

För befämjande av samförstånd och samarbete mellan de fredsintresserade organisationerna i Sverige bildades 1927 en samarbetskommitté, som utan att binda de enskilda föreningarna lyckats åstadkomma ett gott samarbete särskilt i fråga om spridandet av upplysning.

Av det ovannämnda framgår, att de svenska freds rörelserna ha goda förutsättningar att, därest de erhålla moraliskt och ekonomiskt stöd, utföra det arbete, som av dem kräves för fullgörandet av deras andel i det nationella och internationella arbetet för fred.

I syfte att få staten att lämna freds rörelsen detta stöd, väckte undertecknad vid 1929 års riksdag en motion, vari hemställdes, att riksdagen måtte besluta anslå 100,000 kronor till bedrivande av ett omfattande upplysningsarbete för freden. I motionen framhölls också lämpligheten av att ekonomiskt stöd främst lämnades sådana sammanslutningar, som genom samarbete med liknande orga-

nisationer i utlandet kunna internationellt främja fredssträvandena, en uppfattning, som ävenledes underströks av statsutskottet. Riksdagen prutade emellertid ned det begärda anslaget till 25,000 kronor.

Det synes mig vara rimligt, att staten även i fortsättningen genom anslag främjar fredssträvandena. Anslaget bör då kunna utgå med ett väsentligt högre belopp än förra året. Ett anslag på 100,000 kr. torde vara det minsta som riksdagen bör kunna ställa till fredsforeningarnas förfogande. Därigenom bli dessa i tillfälle att utföra ett mera planmässigt fredsarbete.

För möjliggörande av en praktisk och rättvis fördelning av anslaget torde en uppdelning av detsamma i vissa huvudgrupper vara att förorda. Genom inrättandet av *Informationsbyrån för fredsfrågor och mellanfolkligt samarbete* har en möjlighet till en viss avlastning av foreningarnas arbetsbörda kommit till stånd. Då de olika foreningarna, som hittills skett, själva måst samla, bearbeta och ordna sitt upplysningsmaterial, kunde det icke undvikas, att en mängd dubbelarbete utfördes. Blir byrån i stånd att fylla de berättigade förväntningar, som ställas på densamma, frigöres en stor del av foreningarnas arbetskraft för andra viktiga ändamål. Nödvändigt är därför, att Informationsbyrån får en säkerställd ekonomi, som sätter den i stånd att fördjupa och utvidga sin verksamhet. Dessutom gör sig det behovet alltmer gällande, att foreningarna få tillfälle att på bästa sätt utnyttja byråns bibliotek och övriga studiematerial. Detta kan endast ske därigenom att byrån förfogar över dels ett särskilt läs- och studierum, dels ett i möjligaste mån fullständigt referentbibliotek och ett välordnat arkiv, dels även erforderlig personal för tillhandagående med muntliga och skriftliga upplysningar. Som bidrag till fyllande av dessa uppgifter torde direkt till byrån böra anslås ett belopp av minst 25,000 kronor.

Vid fördelningen av fjolårets anslag visade det sig, att beloppet 25,000 kronor var alldeles otillräckligt för fyllande av de olika fredsorganisationernas behov. Så är det exempelvis för foreningar, vilkas medverkan kräves vid internationella konferenser och kommittéer, vid vilka i en del fall svenskar t. o. m. intaga en ledande ställning, omöjligt att fullgöra sina uppgifter med ett statsanslag på 2,000 å 4,000 kronor, då foreningarnas övriga inkomster — i regel endast bestående av låga medlemsavgifter — knappast räcka till förvaltningskostnader. Jag föreslår därför, att till fördelning mellan fredsorganisationerna anslås omkring 50,000 kronor (d. v. s. i medeltal 4 å 5,000 kronor för varje i betraktande kommande forening).

För anordnandet av upplysnings- och utbildningskurser, för stipendier för deltagande i kongresser, konferenser och sommarskolor samt för tillgodoseende av övriga för en saklig upplysning viktiga ändamål torde vara lämpligt, att till disposition för det organ, som kommer att fördela beloppen, ställdes en viss summa, av vilken understöd efter ansökan kunde utdelas för nyssnämnda ändamål. Detta synes lämpligt, ej blott därför att foreningarna olika år ha olika behov, utan också därför att understöd för visst ändamål bör kunna lämnas även till forening, som icke erhållit statsunderstöd vid den skedda fördelningen, eller till enskild person, exempelvis för foretagande av studieresa eller utgivande av fredsfrämjande bok eller broschyr. För detta syfte föreslås omkring 25,000 kronor, ett för ändamålet synnerligen lågt belopp.

Då det begärda anslaget ju är avsett för upplysningsverksamhet, torde även kunna ifrågasättas, huruvida det icke skulle vara lämpligt, att anslaget ställdes till ecklesiastikdepartementets förfogande. För en sådan anordning talar även det förhållandet, att anslaget till nykterhetsundervisning förvaltas av nämnda departement. En myndighet, som synes böra hava intresse av fredsanslagets användande, är skolöverstyrelsen.

Själva fördelningen av fredsanslaget kan givetvis omhänderhavas av olika organ. Så torde uppgiften i fråga exempelvis lämpligen kunna anförtros åt en

kommitté, bestående av 5 ledamöter, varav 3 väljas av fredsföreningarna, (genom deras samarbetskommitté) och 2 av statsmakterna. I dylikt fall torde en av statens representanter kunna erhålla uppdraget att tjänstgöra som kommitténs ordförande. En kommitté kan även tänkas tillsättas med 2 ledamöter från fredsföreningarna och 2 från staten med en ordförande eventuellt från skolöverstyrelsen. Emellertid förefaller det mig lämpligt att ytterligare en tids erfarenhet av fredsföreningarnas verksamhet vinnes, innan uppdraget att fördela fredsanslaget lämnas åt dem. Intill dess torde medlen lämpligast kunna fördelas genom Kungl. Maj:t. De föreningar, vilka böra komma i åtnjutande av anslag, böra dels inom vårt land sprida upplysning om fredens betydelse för land och folk och dels genom samarbete med motsvarande organisationer i utlandet kunna främja de internationella fredssträvandena. En revisor att kontrollera statsmedlens rätta användning bör ävenledes kunna tillsättas av Kungl. Maj:t.»

*Motion
I: 40.*

I motionen I: 40 har anförts:

»1929 års riksdag beslöt att till upplysningsverksamhet i fredsfrågan anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor att fördelas av Kungl. Maj:t bland sådana inom freds rörelsen verkamma sammanslutningar, som prövades vara förtjänta av understöd med statsmedel.

Kungl. Maj:t fördelade den 23 augusti 1929 den sålunda anvisade summan med olika belopp till vissa sammanslutningar, som Kungl. Maj:t alltså prövade förtjänta av understöd, nämligen

Svenska kommittén av världsförbundet för mellanfolkligt samförstånd genom kyrkosamfunden (4,500 kronor),

Uppsala studentförening för Nationernas förbund (1,500 kronor),

Svenska freds- och skiljedomsföreningen (3,000 kronor),

Vita bandets centralstyrelse (2,000 kronor),

Svenska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet (3,000 kronor),

Svenska skolornas fredsförening (1,000 kronor),

Svenska föreningen för Nationernas förbund, under villkor att föreningen, i samråd med utrikesdepartementet, för en beräknad kostnad av 3,900 kronor ombesörjde en för svenska förhållanden bearbetad upplaga av den av Nationernas förbunds sekretariat utgivna skriften rörande förbundets organisation och syften (7,000 kronor),

Internationella klubbens styrelse (1,000 kronor), samt

Nationaltemplarorden (2,000 kronor).

I den till 1930 års riksdag avgivna statsverkspropositionen föreslås visserligen ett anslag till Svenska föreningen för Nationernas förbund av 3,000 kronor (föreningen hade på i propositionens bilaga angivna grunder begärt ett belopp av 11,700 kronor), varjämte Kungl. Maj:t i samma proposition även föreslår till bidrag åt vid universitet och högskolor bildade studentföreningar för Nationernas förbund ett anslag av 3,000 kronor, summa alltså 6,000 kronor i stället för de av fjolårets riksdag för hithörande ändamål som skäligen ansedda 25,000 kronor.

Då vi ej kunnat finna några skäl angivna, varför riksdagens i fjol så tydligt uttryckta önskan i detta avseende i år skulle frångås, och då vi i Kungl. Maj:ts alltjämt förutsatta prövning av behovet och kvalifikationerna hos de sammanslutningar, som kunna göra anspråk på understöd, se en garanti för att inga medel användas till ovederhäftig eller eljest olämplig propaganda, få vi vördsamt föreslå, att riksdagen måtte även för budgetåret 1930—1931, i likhet med vad som skedde för nu löpande budgetår, till saklig och objektiv upplysningsverksamhet i fredsfrågan anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor

att fördelas av Kungl. Maj:t bland sådana inom fredsrörelsen verksamma sammanslutningar, som prövas vara förtjänta av understöd med statsmedel.»

Slutligen har i motionen I: 214 i avseende å den under förevarande punkt behandlade frågan anförts följande:

*Motion
I: 214.*

»Anslag till fredsrörelsen stå sedan länge så gott som årligen på riksdagarnas dagordning. Efter trängna påminnelser slog frågan slutligen igenom på det sättet, att riksdagens majoritet beviljade ett anslag på 25,000 kronor att fördelas av regeringen efter gottfinnande. Experimentet har åtminstone ur pacifistisk synpunkt ej slagit väl ut. Regeringen har visserligen förordat tre anslag till behjärtansvärda ändamål men undantagit andra lika behjärtansvärda och dessutom inknappat betydligt på beloppet.

Det blir således fortfarande nödvändigt att vända tillbaka till motionsvägen. Stämning tycks föreligga på åtskilliga håll för att nu begära åtminstone 100,000 kronor, vilket belopp dock är blott en femtedel av skytteanslaget. Dessutom anse vi det varit ett misstag att lägga utdelningen i regeringens hand. Det är nog mindre lämpligt av mer än en anledning och bestyrkes nu även av erfarenheten.

Det är framkastat att uppdraga fördelningen till fredsorganisationerna själva eller någon av dem. Detta synes mig vara minst lika olämpligt. De äro ju konkurrenter och även deras ledningar äro ofta inställda efter olika politiska riktningar. Svårighet möter att finna något lämpligt organ, men det måste i alla fall uppfinnas. Då oklarhet ännu råder, hur detta skall ske, föreslår jag, att denna gång statsutskottet också föreslår fördelningen av det anslag, som kan tillstyrkas. Man får hoppas att det kommer att ske någorlunda oväldigt. Annars ha vi att emotse nya meningsbrytningar i riksdagen även om den saken.

En synpunkt som gärna glömmes bort är att en av fredsrörelsens främsta uppgifter är att väcka de breda folklagrens entusiasm för freden och intresse att följa världshändelserna. Det är ur en sådan miljö fredssträvandena hämta sin bästa kraft. Man bör således stå med öppen hand inför just sådana bemödanden och icke företrädesvis eller kanske uteslutande utdela anslaget till de också viktiga för ett mera begränsat antal personer avsedda intellektualistiska utredningarna, varigenom anslaget ej blir till den allsidiga nytta, som vederbör.»

Då de skäl, som föranlett 1929 års riksdag att för upplysningsverksamhet för freden för budgetåret 1929/1930 bevilja ett anslag av 25,000 kronor, alltförfortfarande föreligga, synes jämväl för budgetåret 1930/1931 lämpligt belopp bära för ändamålet ställas till förfogande.

*Utskottets
yttrande.*

Med hänsyn till det betydelsefulla utrednings- och upplysningsarbete i fredsfrågan, som utföres av Informationsbyrån för fredsfrågor och mellanfolkligt samarbete till gagn för samtliga inom fredsrörelsen verksamma organisationer, har utskottet funnit sig bära förorda, att till understödandet av byråns verksamhet beviljas ett belopp av 15,000 kronor.

I fråga om anslaget till övriga fredsorganisationer, som prövas bära komma i åtanke, har utskottet ej velat bestrida, att det för innevarande budgetår beviljade anslaget av 25,000 kronor kan vara till fullo motiverat. Då emellertid utdelningen av anslag år 1929 mera hade försökets karaktär och åtminstone i ett fall berörde ett tillfälligt ändamål, har utskottet funnit anslaget i denna

del kunna begränsas till 17,000 kronor, alltså sammanlagt en summa av 32,000 kronor.

Beloppet bör, med beaktande av vad ovan anförts i fråga om Informationsbyrån för fredsfrågor och mellanfolkligt samarbete, fördelas av Kungl. Maj:t, därvid utskottet såsom sin mening vill framhålla, att särskilt sådana sammanlutningar synas böra erhålla understöd, som hava till uppgift att samarbeta med motsvarande organisationer i utlandet.

Med den ståndpunkt, utskottet sålunda intagit, lär det icke vara erforderligt att särskilda anslag beviljas vare sig till Svenska föreningen för Nationernas förbund eller till vissa studentföreningar för Nationernas förbund.

Det anslag till upplysningsarbete för freden, som av utskottet tillstyrkes, torde alltså böra utgå med 32,000 kronor samt anvisas såsom extra anslag för budgetåret 1930/1931.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av herr Nilssons i Malmö och fru Nordgrens motioner I: 72 och II: 209, herrar Bergmans och Anderssons motion I: 40 samt herr Lindhagens motion I: 214, den sistnämnda i vad densamma icke behandlats under föregående punkt, till bedrivande av *upplysningsarbete för freden* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 32,000 kronor.

*Svenska
föreningen
för Natio-
nernas för-
bund.*

[17.]

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att till Svenska föreningen för Nationernas förbund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 46—49.

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anført, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag må anses besvarat genom vad utskottet under punkt 17:o) här ovan anført och hemställt.

*Student-
föreningar
för Natio-
nernas för-
bund.*

[18.]

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att till bidrag åt vid universitet och högskolor bildade studentföreningar för Nationernas förbund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

Departementschefen har anført följande:

»Under punkt 18 i 1927 års statsverksproposition, tredje huvudtiteln, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor till främjande av upplysningsverksamhet rörande Nationernas förbund. Som framgår av motiveringen till detta anslagsäskande, var detsamma delvis föranlett av en utav Nationernas förbunds församling vid dess möte år 1926 till re-

geringarna i de till förbundet anslutna staterna riktad anmaning att upprätta stipendier, avsedda att bereda studerande vid universiteten möjlighet att i Genève följa förbundets verksamhet. I anslutning härtill framhölls av föredragande departementschefen, att vid anslagets fördelning syntes böra tagas under övervägande, huruvida icke bl. a. Sveriges akademiska förening för Nationernas förbund, vilken särskilt inriktat sig på att bereda yngre akademici möjlighet att göra sig förtrogna med det mellanfolkliga samarbetet, borde erhålla ekonomiskt stöd för sin verksamhet. Kungl. Maj:ts förslag i denna punkt vann endast såtillvida beaktande, att riksdagen beviljade ett anslag av 1,500 kronor, vilket belopp emellertid enligt riksdagens beslut skulle helt komma en annan sammanslutning, Svenska föreningen för Nationernas förbund, till godo.

Frågan om tillmötesgående av förbundsförsamlingens hemställan återupptogs i 1928 års statsverksproposition, vari Kungl. Maj:t — under punkt 11 i tredje huvudtiteln — föreslog riksdagen att till stipendier åt studerande vid universiteten för studier av Nationernas förbunds verksamhet anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor. Denna hemställan bifölls av riksdagen, och det sålunda beviljade anslagsbeloppet utdelades, i enlighet med vad som angivits i motiveringen till anslagsäskandet, i form av två stipendier, vardera å 500 kronor, med skyldighet för vederbörande stipendiater att under fyra å fem veckor, omfattande tiden närmast före och under förbundsförsamlingens ordinarie möte, uppehålla sig i Genève för studier av förbundets organisation och verksamhet.

Jämväl 1929 års riksdag beviljade på Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16 i statsverkspropositionens tredje huvudtitel) för nyssnämnda ändamål ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor, vilket belopp sedermera fördelades enligt samma grunder som nästföregående år.

Vid fördelningen av det utav 1929 års riksdag anvisade anslaget för bedrivande av upplysningsarbete för freden förelåg från Uppsala studentförening för Nationernas förbund en ansökan om bidrag ur nämnda anslag med 3,000 kronor, varav 1,500 kronor skulle användas till reseunderstöd åt tre studerande för vistelse i Genève under förbundsförsamlingens möte och 1,500 kronor avsetts till föreningens övriga verksamhet. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 23 augusti tilldelades föreningen, såsom här under nästföregående punkt omnämnts, av det nyssberörda anslaget ett belopp av 1,500 kronor för anordnande av föredrag samt för bestridande av omkostnader för dess övriga verksamhet.

Vid sidan av Uppsala studentförening för Nationernas förbund finnas även i Lund och Stockholm akademiska sammanslutningar av motsvarande slag. Dessa föreningar, vilka hava en centralorganisation — den i det föregående omnämnda Sveriges akademiska förening för Nationernas förbund — hava till syfte att genom anordnande av föredrag och diskussioner, tillhandahållande av litteratur i ämnet samt utdelande av understöd för studieresor till Genève sprida kunskap om förbundet och väcka intresse för dess idéer. Det synes mig väl motiverat, att denna verksamhet, som av ekonomiska skäl hittills icke kunnat

få den omfattning den förtjänar, av statsmakterna understödjes. Särskilt angeläget synes mig vara, att möjlighet i större utsträckning än hittills beredes studerande att genom studier å ort och ställe få en närmare inblick i förbundets arbete och i sådant syfte jämväl deltaga i de kurser för studerande av olika nationaliteter, som pläga före och under församlingens möten anordnas av »Bureau d'Etudes internationales de Genève».

Jag vill följaktligen förorda, att hemställen göres till riksdagen att såsom bidrag till ifrågavarande föreningars verksamhet anvisa ett anslag av 3,000 kronor, framför allt avsett att utgå i form av stipendier för studieresor till Genève. I likhet med det nu utgående stipendieanslaget torde detta anslag böra betecknas såsom reservationsanslag.»

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 17:o) anfört, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag må anses besvarat genom vad utskottet under punkt 17:o) här ovan anfört och hemställt.

D. Diverse.

*Underhåll
och reparationer av
statens
fastigheter
i utlandet,
möbler
m. m.*

[19.]

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att dels medgiva, ej mindre att de hyresinkomster, som kunna inflyta från statens beskicknings- och konsulatfastigheter, må, i den mån de ej erfordras till bestridande av onera och övriga omkostnader vid vederbörande fastigheter, från och med budgetåret 1930/1931 användas till bestridande av onera och övriga omkostnader vid andra beskicknings- och konsulatfastigheter, än även att de överskottsmedel av sådana hyresinkomster, som intill ingången av samma budgetår influtit, må användas för de med reservationsanslaget underhåll och reparationer av statens fastigheter i utlandet, möbler m. m. avsedda ändamål, dels ock uppföra ordinarie reservationsanslaget underhåll och reparationer av statens fastigheter i utlandet, möbler m. m. med oförändrat belopp 60,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 50—55.

*Kungl.
Maj:t.*

Alltsedan år 1922 har i riksstaten upptagits ett ordinarie reservationsanslag till underhåll och reparationer av statens fastigheter i utlandet, möbler m. m. I 1921 års statsverksproposition hade föreslagits, att medel för ifrågavarande ändamål skulle anvisas å ett under rubriken ekiperingspenningar, möbler, reparationer m. m. uppfört förslagsanslag. Riksdagen fann det emellertid icke ändamålsenligt, att dessa olika behov tillgodosåges under ett och samma anslag, utan ansåg att medel till reparationer av statens fastigheter i utlandet samt till dessas möblering borde beviljas under ett särskilt anslag, som enligt riksdagens mening borde erhålla karaktär av reservationsanslag. Vid beräkningen av detta anslags storlek utgick riksdagen ifrån, att de från statens fastighet i Konstantinopel inflytande hyresmedlen — vilka tidigare i

viss utsträckning, jämte tredje huvudtitelns besparingar, tagits i anspråk för bestridande av kostnader för reparationer och underhåll av statens övriga fastigheter i utlandet och vilka jämväl anlätades för täckande av ett flertal årliga mindre utgiftsposter för beskickningens i Konstantinopel ekonomi m. m. — icke kunde beräknas lämna tillgång till mer än omkring 12,000 kronor om året för bestridande av underhålls- och reparationskostnader för övriga fastigheter. Med utgångspunkt härifrån och under framhållande av att det anslag, varom här vore fråga, tillika vore avsett för bestridande av kostnader för möblering av ekonomi- och representationsavdelningarna i beskickningshusen ävensom för täckande av å dessa hus vilande onera, fann riksdagen anslaget icke böra beräknas till lägre belopp än 35,000 kronor, med vilket belopp det såsom ordinarie reservationsanslag uppfördes i riksstaten för år 1922 (riksdagens skrivelse nr 3 A den 17 juni 1921, sid. 43). Motsvarande belopp, 17,500 kronor, anvisades även för samma ändamål för första halvåret 1923. I statsverkspropositionen till 1923 års riksdag hemställdes om anslagets ökning till 60,000 kronor. Det framhölls därvid, bl. a., att utgifterna för vattenavgifter, försäkringspremier, skatter och andra onera vid statens fastigheter i utlandet för år 1924 beräknats till omkring 18,000 kronor, att enligt en i byggnadsstyrelsen verkställd utredning för reparations- och underhållskostnader borde beräknas ett sammanlagt belopp av 46,000 kronor för år, samt att för nyanskaffning av möbler ävensom för underhåll och komplettering av äldre sådana torde erfordras ett belopp av 10,000 kronor årligen. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppfördes det ifrågavarande anslaget i riksstaten för budgetåret 1923/1924, liksom sedermera även för budgetåret 1924/1925, med 60,000 kronor. Då vid ingången av sistnämnda budgetår på grund av en utgiftsbegränsning av tillfällig art en reservation uppstått till belopp av omkring 35,000 kronor, blev anslaget på Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1925/1926 nedsatt till 50,000 kronor, vid vilket belopp det även bibehölls för budgetåret 1926/1927. Sedan de tidigare förefintliga reservationerna helt förbrukats, föreslogs i statsverkspropositionen till 1927 års riksdag, att anslaget ånyo måtte bestämmas till 60,000 kronor, med vilket belopp det även upptogs i riksstaten för budgetåret 1927/1928 och varvid det sedermera bibehållits oförändrat.

Departementschefen har nu meddelat, att anslagets otillräcklighet till fullo bestyrkts av erfarenheten under senaste år. Brist på medel å anslaget hade sålunda medfört, att kostnaderna för sådana reparationsarbeten, som befunnits av behovet oundgängligen påkallade, måst i avsevärd mån bestridas av anslaget till extra utgifter, som på grund av förefintliga reservationer kunnat anlitas för detta ändamål. Av samma anledning hade det även varit nödvändigt att tills vidare undanskjuta ett flertal i och för sig synnerligen välmotiverade, av byggnadsstyrelsen förordade framställningar om anvisande av medel ur fastighetsanslaget för olika beskickningsfastigheters behov. En beräkning av de belopp, som skulle erfordras för dessa ändamål ävensom för bestridande av oguldna ordinarie utgifter å anslaget, gäve vid handen, att sammanlagt omkring

119,000 kronor skulle behöva tillskjutas för att vid nästkommande budgetårs ingång det för budgetåret avsedda anslaget skulle vara ograverat.

Efter att hava omförmålt en av byggnadsstyrelsen verkställd utredning, utvisande ett årligt medelsbehov av 65,000 kronor för bestridandet av fastigheternas underhållskostnader, har departementschefen anfört följande:

»Såsom härav framgår, har byggnadsstyrelsen funnit, att ett belopp av tillhoppa 65,000 kronor borde beräknas för de årliga underhållskostnaderna vid ifrågakvarande fastigheter, varvid dock bortsetts från beskickningsfastigheten i Konstantinopel, där dessa kostnader bestridas av från fastigheten inflytande hyresmedel. Gentemot denna beräkning saknar jag anledning att göra någon erinran.

Till kostnaderna för underhåll och reparationer, sålunda beräknade till 65,000 kronor för år, komma emellertid vissa ytterligare utgifter för fastigheterna i fråga. Onera och övriga omkostnader, däri inbegripet kostnader för portvakter, vid beskickningsfastigheterna i Helsingfors, Konstantinopel, Köpenhamn och Paris samt vid statens fastighet i Leningrad, torde böra utgå av de från vederbörande fastigheter inflytande hyresmedlen. Motsvarande kostnader vid övriga fastigheter, vilka icke lämna någon hyresinkomst, torde böra bestridas av förevarande anslag; dessa kostnader kunna beräknas uppgå till sammanlagt omkring 31,000 kronor för år. Till underhåll och nyanskaffning av inventarier, för vilket ändamål anslaget även är avsett, torde lägre belopp än 15,000 kronor för år ej böra beräknas. Det sammanlagda årliga medelsbehovet kan alltså uppskattas till omkring 111,000 kronor. — Såsom av vad ovan anförts framgår, stå till bestridande av detta medelsbehov, förutom anslaget, nu 60,000 kronor, även de från statens fastighet i Konstantinopel inflytande hyresmedlen i viss utsträckning till förfogande. Då i detta avseende högre belopp än 13,000 kronor för år ej torde kunna påräknas, understiger sålunda det nu utgående anslaget med omkring 38,000 kronor det normala årsbehov, som därur bör tillgodoses.

För täckande av det ökade årliga medelsbehovet ävensom av det på grund av fastighetsanslagets otillräcklighet inträdda tillfälliga behov av anslagsförstärkning, som, enligt vad ovan visats, för närvarande gör sig gällande, skulle jag givetvis sett mig nödsakad föreslå en motsvarande ökning av anslaget för nästkommande budgetår, därest icke en utväg föreläge, varigenom en tillfredsställande ordning i berörda avseenden torde kunna åstadkommas utan sådan anslagsökning. Den utväg, som jag härvid avser, innebär, att sådana överskottsmedel av hyresinkomster, som inflyta från vissa beskicknings- och konsulatfastigheter, sedan onera och övriga årliga omkostnader vid vederbörande fastigheter bestritts, och som för närvarande kunna beräknas uppgå till omkring 20,000 kronor för år, skulle från och med nästkommande budgetår få — i likhet med vad redan i viss utsträckning är fallet med de från Konstantinopelfastigheten inflytande hyresmedlen — av Kungl. Maj:t disponeras till bestridande av motsvarande omkostnader vid andra beskicknings- och konsulatfastigheter, samt att de intill ingången av samma budgetår influtna överskottsmedel av dylika hyresinkomster skulle få användas till hithörande ändamål. De medel av ifrågakvarande art, som nu äro disponibla, utgöra hyresmedel, som influtit från beskickningsfastigheten i Paris från den 1 juli 1920, från beskickningsfastigheten i Köpenhamn från den 15 april 1921, från beskickningsfastigheten i Helsingfors från den 20 september 1921 och från statens fastighet i Leningrad från den 1 maj 1926. Dessa medel hava successivt inlevererats till utrikesdepartementet och av departementet insatts å statsverkets giroräkning i riksbanken, där de för närvarande innestå; de hava emellertid ej

avförts ur utrikesdepartementets räkenskaper och hava följaktligen ej upptagits i budgetredovisningen. Vid nästkommande budgetårs ingång kunna dessa medel beräknas uppgå till ett sammanlagt belopp av omkring 134,000 kronor.

Frågan om disponerandet av de från vissa beskickningsfastigheter inflytande hyresmedlen har redan tidigare varit föremål för riksdagens prövning. I Kungl. Maj:ts proposition nr 151 den 10 mars 1922 angående disponerande av medel för iordningställande av beskickningshusen i Köpenhamn och Helsingfors samt konsulathuset i Hamburg m. m. hemställdes nämligen, bl. a., att riksdagen måtte medgiva, att de hyresmedel, som kunde inflyta från nämnda beskickningsfastigheter, finge, i den mån desamma ej erfordrades för gäldande av kostnaderna för iordningställande av fastigheten i Helsingfors, ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att vid behov användas till ändrings- och reparationsarbeten å nämnda eller andra statens fastigheter utomlands. Riksdagen uttalade emellertid i anledning härav i skrivelse nr 107 den 21 april 1922, att enligt riksdagens mening de hyresmedel, som kunde inflyta från statens fastigheter i Köpenhamn och Helsingfors, syntes endast böra efter framställning till riksdagen användas för ändrings- och reparationsarbeten å statens fastigheter i utlandet.

I nu förhandenvarande läge synes mig emellertid den utväg för tillgodoseende av det ökade medelsbehovet för statens fastigheter i utlandet, vars innebörd jag nyss angivit, vara den, som ur olika synpunkter erbjuder den mest tillfredsställande lösningen av frågan. Då det visat sig omöjligt att med de medel, som hittills stått till förfogande, bestrida det förefintliga medelsbehovet, finner jag det naturligt och ändamålsenligt, att de vid vissa av ifrågavarande fastigheter uppkommande överskotten användas till täckande av de årliga omkostnaderna för de övriga, liksom att de överskottsmedel, som under årens lopp influtit, disponeras för fyllande av det behov av förstärkning å fastighetsanslaget, som nu på grund av anslagets otillräcklighet förefinnes. Riksdagens bemyndigande härtill synes mig alltså böra begäras. Vid bifall till detta förslag torde medlen i fråga böra såsom uppbörd tillföras nämnda anslag.

De hyresmedel, som inflyta från beskickningsfastigheterna i Helsingfors, Köpenhamn och Paris samt från statens fastighet i Leningrad, kunna, efter avdrag för å dessa fastigheter belöpande onera och övriga omkostnader, för närvarande beräknas till omkring 20,000 kronor för år. Därest dessa medel finge anlitas för bestridande av onera och övriga omkostnader vid andra fastigheter, skulle alltså, såsom av det ovan sagda framgår, till täckande av det årliga medelsbehovet, beräknat till omkring 111,000 kronor, ett sammanlagt belopp av omkring 93,000 kronor stå till förfogande.

Trots att den årliga medelstillgången sålunda även med nyss angivna utökning skulle komma att med omkring 18,000 kronor understiga det beräknade årsbehovet, torde någon ökning i fastighetsanslaget för nästkommande budgetår dock ej behöva ifrågasättas, därest de vid budgetårets ingång förefintliga överskotten å hyresmedel, omkring 134,000 kronor, ställas till förfogande såsom förstärkning å anslaget. Såsom jag i det föregående framhållit, skulle ett belopp av omkring 119,000 kronor erfordras för att fastighetsanslaget vid nästkommande budgetårs ingång skulle bringas i jämviktsläge. Efter den förstärkning av anslaget, som genom de ifrågavarande överskottsmedlens anlitan skulle komma till stånd, bleve alltså ett belopp av omkring 15,000 kronor disponibelt för täckande av det beräknade normala medelsbehovet för nämnda budgetår. Ehuru, såsom nyss visats, för tillgodoseende av detta behov ytterligare ett belopp av omkring 3,000 kronor skulle vara erforderligt, torde dock den av mig ifrågasatta anslagsförstärkningen komma att i så avse-

värd mån lätta trycket å anslaget, att även vid bifall till det förslag om inköp av beskickningshus i Bern, som jag i det följande kommer att framlägga, anslaget för nästkommande budgetår torde kunna utan olägenhet bibehållas vid nuvarande belopp.»

*Utskottets
yttrande.*

Av den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen och av utskottet i övrigt inhämtade upplysningar i ärendet synes framgå, att reparationsarbeten under ett visst år utförts utan att årets anslag därtill lämnat tillgång och att således kostnaden kommit att drabba anslaget för nästkommande budgetår. Genom sålunda år efter år skedd successiv förskjutning av en del av ifrågavarande utgifter har det av departementschefen omförmälda förhållandet uppkommit, att omkring 119,000 kronor beräknas erforderliga för att vid ingången av budgetåret 1930/1931 täcka de gjorda förskotten samt vissa kostnader för undanskjutna men såsom nödvändiga ansedda reparationer. Utskottet, som ansett sig icke böra motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag, har emellertid måst uttala sin bestämda förväntan, att ett förfaringssätt sådant som det ovan angivna icke vidare må ifrågakomma.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva, ej mindre att de hyresinkomster, som kunna inflyta från statens beskicknings- och konsulatfastigheter, må, i den mån de ej erfordras till bestridande av onera och övriga omkostnader vid vederbörande fastigheter, från och med budgetåret 1930/1931 användas till bestridande av onera och övriga omkostnader vid andra beskicknings- och konsulatfastigheter, än även att de överskottsmedel av sådana hyresinkomster, som intill ingången av samma budgetår influtit, må användas för de med reservationsanslaget underhåll och reparationer av statens fastigheter i utlandet, möbler m. m. avsedda ändamål,

b) uppföra ordinarie reservationsanslaget underhåll och reparationer av statens fastigheter i utlandet, möbler m. m. med oförändrat belopp, 60,000 kronor.

Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.

[20.]

21:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 125,000 kronor.

Förhyrning av fastighet för beskickningen i Moskva m. m.

[21.]

22:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 21) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnader *för förhyr-*

ning av fastighet för beskickningen i Moskva m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

23:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att till inköp av beskickningshus i Bern m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 185,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 58—62.

*Inköp av
beskickningshus i
Bern m. m.*

[22.]

Frågan om inköp av beskickningshus i Bern upptogs under år 1927 av dåvarande sändebudet i Bern, som därvid under hand förelade utrikesdepartementet alternativa förslag till en definitiv lösning av beskickningens lokalfråga och i skrivelse den 8 december 1927 framhöll de omständigheter, vilka talade för att svenska staten förvärvade en fastighet i Bern. Han hänvisade därvid särskilt till de svåra bostadsförhållanden, som därstädes vore rådande och som tvingade åtskilliga beskickningschefer att med sina familjer år efter år bo på hotell, och underströk, att ett undanskjutande av frågan om inköp av en fastighet i nämnda stad kunde komma att medföra kännbara svårigheter och olägenheter. Beskickningen i Bern anmodades sedermera att inkomma med utredning och förslag i ämnet, varjämte generaldirektören och chefen för byggnadsstyrelsen erhöi i uppdrag att vid besök på platsen företaga en undersökning angående föreliggande möjligheter till fastighetsförvärv därstädes. I skrivelse den 23 juni 1928 framlade generaldirektören resultatet av sin undersökning och framhöll därvid, att den dåvarande ministerbostaden icke motsvarade några större fordringar på utrymme och hade den bestämda olägenheten, att några för kanslilokaler lämpade rum icke funnos. Därest ett förvärv av beskickningshus i Bern skulle ifrågakomma, förordade generaldirektören en vid Thunstrasse nr 67 belägen fastighet, vilken med avseende såväl å tomt som å byggnad vore lämplig för ändamålet. Det för fastigheten betingade priset av 240,000 schweiziska francs ansågs skäligt.

Nuvarande sändebudet i Bern inkom sedermera, i skrivelse den 24 november 1928, med utredning och förslag i frågan. Enligt sändebudets mening skulle den vid nr 67 Thunstrasse belägna fastigheten fylla de krav, som borde ställas på ett svenskt beskickningshus i Bern, och fann han inköp av ifrågavarande fastighet vara för svenska staten förmånligt. Det för fastigheten begärda priset, 240,000 guldfrancs, hade genom underhandlingar med ägarna nedbringats till 230,000 guldfrancs. Sändebudet hade därtill utverkat, att tidsfristen för inköp av fastigheten förlängts till den 1 mars 1930.

Byggnadsstyrelsen har i en den 3 oktober 1929 avgiven P. M. beräknat de sammanlagda kostnaderna för inköp och iordningställande av den ifrågavarande fastigheten till 257,000 francs, motsvarande omkring 185,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»De skäl, som i allmänhet tala för förvärv av beskickningshus i sådana länder, där Sveriges representation måste förutsättas vara av permanent natur, torde i och för sig vara tillfyllest för att motivera ett dylikt fastighetsförvärv

i Bern. På grund av de omständigheter, som i detta fall föreligga, synes mig emellertid förslaget om fastighetsköp i alldeles särskilt hög grad beaktansvärt. Redan min företrädare i ämbetet har understrukt angelägenheten av att lämpliga lokaler genom statens försorg tillförsäkrades beskickningen i Bern, som genom Sveriges medlemskap i Nationernas förbund fått vidgad betydelse. Och av utredningen i detta ärende framgår, att betydande svårigheter därstädes göra sig gällande att genom förhyrning anskaffa lämpliga beskickningslägenheter, samt att såväl den nuvarande beskickningschefen som hans närmaste företrädare å sändebudsbefattningen starkt framhållit önskvärdheten av, att beskickningens lokalfråga bragtes till en definitiv lösning genom inköp av en för ändamålet lämpad fastighet.

Den fastighet, som nu föreslagits till inköp, synes i fråga om såväl belägenhet som storlek och beskaffenhet vara väl ägnad att tillgodose de anspråk, som rimligen böra ställas på ett svenskt beskickningshus i Bern. Det belopp av 230,000 francs, vartill beskickningschefen därstädes lyckats nedbringa priset å fastigheten, torde även få anses förmånligt. Det överstiger med endast 5,000 francs fastighetens taxeringsvärde, och understiger med 10,000 francs försäljningspriset för den avsevärt mindre fastighet, som inledningsvis omnämns av chefen för byggnadsstyrelsen i hans ovan återgivna utlåtande och vars taxeringsvärde uppgår till 175,000 francs.

Av införskaffade ytterligare upplysningar om läget å fastighetsmarknaden i Bern framgår vidare, att enligt vad erfarenheten utvisat, vid den fortlöpande revision av fastighetstaxeringsvärdena, som sker därstädes, dessa värden regelmässigt höjas, samt att värdestegringen är särskilt stark inom det distrikt, där den ifrågavarande fastigheten är belägen. Av nämnda upplysningar, som lämnats från mycket sakkunniga håll, har därjämte bestyrkts, att tillgången på för beskickningsändamål lämpliga hus i Bern är särdeles begränsad.

Som jag tidigare anmärkt står möjligheten till förvärf av den ifrågavarande fastigheten öppen endast intill den 1 nästkommande mars. Det har varit blott med svårighet, som sändebudet i Bern kunnat av fastighetens ägare utverka en så lång tidsfrist för den staten tillförsäkrade förköpsrätten till fastigheten som den nyss angivna. Och de undersökningar om möjligheterna att åvägabringa en förlängning av denna tidsfrist, som av sändebudet enligt honom lämnat uppdrag ytterligare företagits, hava givit vid handen, att vederbörande fastighetsägare — ett stärbhus — bestämt vägrar att medgiva någon dylik förlängning. Därest tidsfristen skulle utlöpa utan att förköpsrätten utnyttjats, kan det således tagas för givet, att fastigheten ej längre skulle stå att förvärva för svenska statens räkning utan inom kort bleve försäld till annan spekulant.

Under sådana förhållanden och med hänsyn till de svårigheter, som uppenbarligen skulle möta att på annat sätt finna en tillfredsställande lösning av beskickningens lokalfråga, finner jag alla skäl tala för att den möjlighet till åstadkommande av en definitiv lösning av denna fråga, som tillförsäkrats staten genom den med vederbörande fastighetsägare avtalade förköpsrätten, nu icke försittes.

Såsom förut angivits, utgör det överenskomna inköpspriset för fastigheten i fråga 230,000 francs, vartill komma lagfartskostnader o. d. till ett beräknat belopp av 4,000 francs. Därjämte har ett belopp av 23,000 francs beräknats för uppsnygnings- och reparationsarbeten, nyanskaffningar m. m. Med detta belopp, vilket icke synes mig giva anledning till någon erinran, skulle fastigheten försättas i fullt tillfredsställande skick såväl till det yttre som i det inre. De sammanlagda kostnader, som skulle uppkomma vid förvärf av denna fastighet, skulle alltså uppgå till ett belopp av 257,000 francs, motsvarande omkring 185,000 kronor.

Därest det ifrågasatta inköpet komme till stånd, skulle fri bostad komma

att beredas sändebudet i Bern och en mot denna förmån svarande sänkning av denne befattningshavares löneförmåner böra vidtagas. I enlighet härmed har jag vid föredragningen av frågan om medelsbehovet för avlöning och ortstillägg åt ordinarie befattningshavare vid beskickningar och konsulat föreslagit, att det med sändebudsbefattningen i Bern förenade ortstillägg, under förutsättning att inköp av beskickningshus därstädes kommer till stånd, måtte nedsättas från 13,800 kronor till 7,800 kronor för år. Såsom jag därvid även framhållit, torde under samma förutsättning bidrag till beskickningsfastighetens uppvärmning och belysning böra utgå till sändebudet i Bern med ett belopp av 1,500 kronor för år, för vilket ändamål någon ökning i vederbörande anslag dock ej behöver ifrågasättas.»

Utskottet, som fäst sig vid att Kungl. Maj:t i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag begärt ett något högre belopp för inköp och iordningställande av omförmälda fastighet än som ifrågasatts av sändebudet i Bern, vill, då utskottet nu tillstyrker detta högre belopp, med hänsyn till de erfarenheter utskottet haft från tidigare fastighetsförvärv av liknande slag, uttala, att utskottet förutsätter, att det begärda anslaget under alla förhållanden skall bli tillräckligt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *inköp av beskickningshus i Bern m. m.* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 185,000 kronor.

24:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag ifråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst tillhörande utrikesförvaltningen (punkt 23) kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.
[23.]

E. Övriga ordinarie anslag.

25:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tredje huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under tredje huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppföras med oförändrade belopp.

Övriga ordinarie anslag.
[25.]

Stockholm den 7 februari 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *J. L. Widell*, *Olof Olsson*, *O. Bergqvist*, *J. Nilsson* i Malmö, *E. J. G. Rosén*, *N. J. M. Svensson* i Kompersmåla, *K. V. Rydén*, *E. A. Lundell*, *K. E. Andersson* i Eliantorp och *I. Hj. E. Pauli*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund* i Brattfors, *C. R. Jansson* i Falun, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *B. F:son Holmgren*, *J. Olofsson* i Digernäs, *O. Nilsson* i Örebro, *S. Persson* i Fritorp, *G. Strindlund* och *K. S. V. Ward*.

Reservationer:

vid *punkt 2* (beskickningar och konsulat) av herr *Rosén*, som ansett, att ortstillägget för sändebudet i Bern borde bestämmas till 5,800 kronor samt förty staten för ortstillägg upptages till 732,000 kronor och ordinarie förslagsanslaget beskickningar och konsulat till 1,659,000 kronor.

vid *punkt 17* (motioner rörande anslag till freds rörelsen)

a) av herrar *Widell*, *Svensson* i Kompersmåla, *Lundell*, *Andersson* i Eliantorp, *Wiklund*, *Nilsson* i Bonarp, *Holmgren*, *Persson* i Fritorp och *Strindlund*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»I anslutning till vad av departementschefen anförts i statsrådsprotokollet sid. 48 och 49, finner sig utskottet icke kunna förorda, att anslag till upplysningsverksamhet för freden beviljas i större utsträckning än som av Kungl. Maj:t åskats. Utskottet anser sig följaktligen böra avstyrka ovannämnda motioner.

Utskottet hemställer,

att herr Nilssons i Malmö och fru Nordgrens m. fl. motioner I: 72 och II: 209, herrar Bergmans och Anderssons motion I: 40 samt herr Lindhagens motion I: 214, den sistnämnda i vad densamma icke behandlats under föregående punkt, icke må av riksdagen bifallas.»

b) av herr *Bergqvist*

vid *punkt 18* (svenska föreningen för nationernas förbund)

Samma reservanter, som äro antecknade vid *punkt 17* under a), hava ansett, att utskottet bort i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Svenska föreningen för Nationernas förbund* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

vid *punkt 19* (studentföreningar för nationernas förbund)

Samma reserver, som äro antecknade vid *punkt 17* under a), hava ansett, att utskottet bort, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må till bidrag åt *vid universitet och högskolor bildade studentföreningar för Nationernas förbund* för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

Verkliga utgifter.

III. Tredje huvudtiteln. Utrikesdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen, ministern för utrikes ärendena ..	40,000	
2	Departementet, <i>förslagsanslag</i>	511,300	
	Säger för departementet	551,300	
B. Sveriges representation i utlandet.			
1	Beskickningar och konsulat, <i>förslagsanslag</i>	1,661,000	
2	Arvoden och ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen, <i>förslagsanslag</i>		283,000
3	Extra ortstillägg åt personal å ordinarie och å extra stat i utrikesrepresentationen		350,000
4	Skrivbiträden vid beskickningar och konsulat	390,000	
5	Ekiperingspenningar, <i>förslagsanslag</i>	20,000	
6	Kontorskostnadsersättningar åt lönade konsulter	103,000	
7	Ersättningar till olönade konsulter, <i>förslagsanslag</i>	120,000	
8	Personlig gottgörelse för mistade konsulatavgifter		5,000
9	Attachéer, <i>reservationsanslag</i>	56,000	
10	Förstärkning av reservationsanslaget till attachéer ..		44,000
11	Handelsattachéer, <i>reservationsanslag</i>	40,000	
12	Förstärkning av reservationsanslaget till handelsattachéer		60,000
13	Avlönande av en socialattaché, <i>reservationsanslag</i>		15,000
14	Extra biträden och vaktbetjänte vid beskickningar och konsulat	95,000	
	Säger för Sveriges representation i utlandet	2,485,000	757,000
C. Internationella byråer m. m.			
1	Sveriges andel i kostnaderna under år 1930 för Nationernas förbund, <i>förslagsanslag</i>		352,700
2	Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegeradeförsamling		35,000
3	Sveriges deltagande i internationella konferenser		30,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag, <i>förslagsanslag</i>		4,000
5	Riksdagens interparlamentariska grupp		* 22,000
6	Internationella fredsbyrån i Genève		1,000
7	Upplysningsarbete för freden		32,000
Säger för internationella byråer m. m.			476,700
D. Diverse.			
1	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
2	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
3	Underhåll och reparationer av statens fastigheter i utlandet, möbler m. m., <i>reservationsanslag</i>	60,000	
4	Skrivmaterialier, expenser m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	275,000	
5	Telegram- och telefonkostnader, <i>förslagsanslag</i>	135,000	
6	Uppvärmning, belysning m. m., <i>förslagsanslag</i>	50,000	
7	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	30,000	
8	Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
9	Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige ..		125,000
10	Hemliga utgifter	75,000	
11	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga m. m., <i>reservationsanslag</i>	10,000	
12	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
13	Förhyrning av fastighet för beskickningen i Moskva m. m., <i>förslagsanslag</i>		45,000
14	Inköp av beskickningshus i Bern m. m.		185,000
15	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i>		** 270,000
Säger för diverse		965,000	625,000
Summa		4,001,300	1,858,700

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

** Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.